

**KLAIPĖDOS „VARPO“ GIMNAZIJOS
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS
APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos (toliau – Gimnazijos) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 1, 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 23¹, 23²straipsniais įstatymu; 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204 Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 6, 10, 49, 56, 57 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 2¹ straipsniu įstatymu.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

3.2. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

3.3. patyčios kibernetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

3.4. vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai;

3.5. prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio įvertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;

3.6. intervencija – Gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Gimnazijos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

4. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

- 1) mokinių prieš mokinius;
- 2) Gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;
- 3) mokinių prieš Gimnazijos darbuotojus;
- 4) Gimnazijos darbuotojų prieš kitus Gimnazijos darbuotojus;
- 5) mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

5. Pozityvaus Gimnazijos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi Gimnazijos vadovas, Gimnazijos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi Gimnazijos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tarantis.

6. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Gimnazijos vaiko gerovės komisija:

6.1. vadovaudamasi Gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais bei kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, Gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

6.2. numato prevencijos ir intervencijos priemones (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

6.3. vertina priemonių veiksmingumą: analizuoja pasiektus rezultatus, sėkmės veiksnius ir trukdžius, numato galimybes tobulinti priemones.

7. Gimnazijos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas prevencijos ir intervencijos priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja Gimnazijos direktoriaus paskirtas Vaiko gerovės komisijos pirmininkas.

8. Gimnazijos pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

9. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas integruojant Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos (patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494, biologijos, chemijos, dorinio ugdymo pamokose ir klasės valandėlėse, neformaliojo mokinių švietimo ir projektinėje veikloje, organizuojamuose renginiuose (I-IV gimnazijos klasėse) ir klasių valandėlių metu 1-2 klasėse įgyvendinant LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“ programą.

10. Gimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visi Gimnazijos darbuotojai nedelsiant reaguoja į smurtą ir/ar patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.

12. Veiksmų seka kai smurtas ir/ar patyčios pastebimi prieš mokinius (mokinių prieš mokinius, Gimnazijos darbuotojų prieš mokinius, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius):

12.1. bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs pranešimą apie smurtą ir/ar patyčias – nutraukia ar bando nutraukti bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. bet kuris Gimnazijos darbuotojas primena mokiniui, kuris naudoja smurtą ir/ar tyčiojasi, Gimnazijos mokinių vidaus tvarkos taisykles;

12.3. jei mokiniui reikia pagalbos, bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: mokinys - į Gimnazijos mokytojus, klasių vadovus, švietimo pagalbos specialistus; mokytojas ar kitas darbuotojas – į kolegas mokytojus, klasių vadovus, švietimo pagalbos specialistus, tėvus (globėjus, rūpintojus), jei reikia – į Gimnazijos direktoriaus pavaduotojus, Gimnazijos direktorių ar kitas institucijas (pvz., policiją, medicininę pagalbą); Informacija apie smurto ir/ar patyčių atvejus gali būti pateikta kreipiantis tiesiogiai, telefonu arba

parašius pranešimą klasės vadovui/švietimo pagalbos specialistui/administracijai per elektroninį dienyną, elektroniniu paštu;

12.4. kai apie smurto ir/ar patyčių atvejus informuojamas socialinis pedagogas (jam nesant – kuruojantis atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotojas ugdymui), pildoma Pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias forma (Priedas Nr. 1). Formą privalo užpildyti murto ir/ar patyčių atvejį pastebėjęs asmuo);

12.5. gavęs pranešimą, socialinis pedagogas kartu su klasės vadovu (jam nesant – kuruojančiu atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotoju ugdymui) atlieka šiuos veiksmus:

12.5.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją, nustato, ar tai smurto ir/ar patyčių atvejis;

12.5.2. socialinis pedagogas atvejį registruoja Smurto ir/ar patyčių atvejų registracijos žurnale (Priedas Nr. 2);

12.5.3. išsiaiškina, kokių veiksmų jau buvo imtasi ir numato, kokių veiksmų dar reikia imtis;

12.5.4. apie atvejį informuoja Gimnazijos psichologą, aptaria veiksmų planą;

12.5.5. organizuoja ir teikia individualią pagalbą atvejo dalyviams, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.5.6. vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

12.5.7. esant sudėtingesnei situacija ir/ar nesibaigus smurto ir/ar patyčių atvejui, informuoja Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos pirmininką.

13. Veiksmų seka kai smurtas ir/ar patyčios pastebimi prieš Gimnazijos darbuotojus (mokinių prieš Gimnazijos darbuotojus, Gimnazijos darbuotojų prieš kitus Gimnazijos darbuotojus, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokytojus, darbuotojus):

13.1. bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs pranešimą apie smurtą ir/ar patyčias prieš Gimnazijos darbuotoją kreipiasi į Gimnazijos direktorių, kuris:

13.1.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

13.1.2. apie atvejį (jeigu dalyvavo nepilnametis) informuoja Gimnazijos psichologą, aptaria veiksmų planą;

13.1.3. jeigu dalyvavo nepilnametis, ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša smurtą ir/ar patyčias patyrusio mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) bei Vaiko teisių apsaugos skyriui;

13.1.4. ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie įvykusį smurto ir/ar patyčių faktą prieš Gimnazijos darbuotoją praneša Klaipėdos miesto Pedagoginei psichologinei tarnybai ir rekomenduoja smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

14. Pastebėjus ar gavus pranešimą apie patyčias kibernetinėje erdvėje:

14.1. bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys išsaugo vykstančių patyčių įrodymą (us);

14.2. informuoja klasės vadovą ar socialinį pedagogą ((jam nesant – kuruojančią atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotoją ugdymui);

14.3. informavęs asmuo užpildo Pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (Priedas Nr. 1);

14.4. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio, ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo, o kiti asmenys turi teisę apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Ryšių reguliavimo tarnyba) pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

15. Gimnazijos psichologas:

15.1. smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi bei smurtą ir/ar patyčias patyrusiam nepilnamečiui asmeniui kartu su jį lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto ir/ar patyčių faktą momento suteikia psichologinę pagalbą;

15.2. įvertinęs kiekvieno smurto ir/ar patyčių epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką nustato psichologinės pagalbos trukmę.

16. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, įvertinęs turimą informaciją:

16.1. inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį;

16.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją ir priimtus sprendimus.

17. Vaiko gerovės komisija:

17.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės (pvz., policijos, medicininės ar švietimo pagalbos), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);

17.2. esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

IV SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

18. Virtuali erdvė, kurioje vyksta pamokos yra vieša vieta. Nuotolinio mokymosi metu visi privalo laikytis etikos principų, asmens duomenų, autorinių teisių apsaugos reikalavimų.

19. Smurto ir/ar patyčių atvejais kiekvienas mokinys, patiriantis smurtą ir/ar patyčias virtualioje erdvėje, arba esantis stebėtojas (bet kuris gimnazijos bendruomenės narys), matantis ir žinantis apie smurtą ir/ar patyčias, kitą netinkamą, nepagarbų mokinio elgesį, apie tai nedelsiant informuoja klasės vadovą ar socialinį pedagogą/administracijos atstovą.

20. Mokiniui draudžiama:

20.1. perduoti savo prisijungimo prie elektroninių paskirų slaptažodžius, gautas iš mokytojų nuorodas (ID) į pamokas virtualioje erdvėje pašaliniais (tretiems) asmenims;

20.2. virtualios pamokos metu dalintis savo vaizdo ekranu, piešti ant mokytojo rodomo ekrano, dalintis netinkamo turinio foto ar video medžiaga;

20.3. vartoti/rašyti trumpinius, necenzūrinius žodžius, emocijas (keiktis ar kitaip nepagarbiai kalbėti, rodyti gestus), tyčiotis ir įžeidinėti kitus asmenis;

20.4. filmuoti, fotografuoti nuotolinę pamoką be mokytojo sutikimo.

21. Reagavimas į smurtą ir/ar patyčias, vykstančias tarp mokinių, ir/ar kai tyčiojama iš mokytojo virtualioje erdvėje:

21.1. pastebėjęs patyčias ar kitą nepageidaujamą mokinio elgesį virtualioje erdvėje, mokytojas:

21.1.1. iš karto reaguoja žodžiu (raštu), įspėdamas ar/ir atjungdamas nuo priegios netinkamai besielgiantį mokinį;

21.1.2. išsaugo (jei tai įmanoma) vykstančių patyčių ar kito padaryto pažeidimo įrodymą;

21.1.3. vėliau – pasikalba su mokiniu ar mokiniais;

21.1.4. informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) elektroniniame dienyne arba telefonu;

21.1.5. praneša klasės vadovui, o jam nesant socialiniam pedagogui ar administracijos atstovui;

21.1.6. atsižvelgiant į neleistinų veiksmų turinį, gali pateikti pranešimą policijai kartu su užfiksuotais faktais (jei tokių yra) (už patyčias elektroninėje erdvėje pamokų metu, mokiniui, kuris tyčiojasi, gali būti skirta bauda iki 240 eurų (LR ANK 481 str. „Nedidelis viešos tvarkos pažeidimas“);

21.1.7. susidūręs su neteisėtu ar žalingu turiniu internete praneša Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai užpildydamas anketą: <https://svarusinternetas.lt/>

21.2. klasės vadovas (socialinis pedagogas ar administracijos atstovas) organizuoja, teikia pagalbą (nuotoliniu būdu) smurto ir/ar patyčių dalyviams. Klasės vadovas savo veiksmus pagal poreikį, suderina su švietimo pagalbos mokiniui specialistais, administracijos atstovais;

21.3. smurto ir/ar patyčių atvejai, įvykę mokantis nuotoliniu būdu, fiksuojami smurto ir/ar patyčių atvejų registracijos žurnale;

21.4. prireikus inicijuojamas gimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdis (nuotoliniu būdu);

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Su Gimnazijos nustatyta Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai supažindinami visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

23. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

KLAIPĖDOS „VARPO“ GIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kam pranešta apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	
☐ Kokia smurto ir/ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;	
☐ patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį ižeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;	
<i>Detalizuokite:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>asmens užgauliojimas veiksmais: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.;</i> • <i>asmens užgauliojimas žodžiais: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;</i> • <i>įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas.</i> 	
☐ patyčios kibernetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;	
<i>Detalizuokite:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių, nuotraukų, vaizdo įrašų viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).</i> 	
☐ vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.	
<i>Detalizuokite:</i> _____	
☐ kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar jau yra žinomi tokio Elgesio atvejai per paskutinius metus:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

<i>Patyrusio/ių smurtą ir/ar patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi</i> , vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Stebėjusio/ių patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	

Išsamesnė informacija apie patį įvykį:

Kokių veiksmų jau buvo imtasi:

Pildė:

KLAIPĖDOS „VARPO“ GIMNAZIJOS
SMURTO IR/AR PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Data	Kas pateikė pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą	Smurtą ir/ar patyčias patiriantis (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Smurtaujantis ir/ar besityčiojantis (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Taikytos priemonės	
					Socialinis pedagogas	Psichologas